

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

HS cần :

- Nắm vững đặc điểm tự nhiên khu vực Đông Âu.
- Hiểu rõ tình hình phát triển kinh tế của các nước trong khu vực Đông Âu.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LUU Ý

HS nhận thức được :

- Đặc điểm tự nhiên khu vực Đông Âu, thông qua việc phân tích lược đồ tự nhiên khu vực Đông Âu.
- Tình hình phát triển kinh tế các nước trong khu vực Đông Âu, thông qua việc phân tích các số liệu thống kê, đọc và phân tích lược đồ kinh tế châu Âu.

Đông Âu là khu vực lớn nhất của châu Âu, có khí hậu lục địa rõ rệt, địa hình đồng bằng, thực vật đa dạng, sông lớn và đóng băng về mùa đông.

III – CÁC PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC CẦN THIẾT

- Bản đồ Tự nhiên châu Âu.
- Sơ đồ lát cắt thảm thực vật Đông Âu theo chiều từ bắc xuống nam.
- Tranh ảnh về thiên nhiên, văn hoá, kinh tế các nước khu vực Đông Âu.

IV – GỢI Ý TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC BÀI MỚI

1. Lời nói đầu

Bài "*Khu vực Đông Âu*" có hai yêu cầu cần nắm vững :

Về nội dung : Đông Âu là một vùng đồng bằng rộng lớn, địa hình lượn sóng, thực vật thay đổi theo chiều từ bắc xuống nam với gần đủ các thảm thực vật từ hàn đới đến cận nhiệt đới. Nền kinh tế công – nông nghiệp tương đối phát triển.

Về kỹ năng, HS phải biết kết hợp giữa phân tích lược đồ tự nhiên với phân tích sơ đồ thảm thực vật để thấy được mối quan hệ giữa khí hậu và thảm thực vật dưới tác động của quy luật địa đới.

2. Gợi ý tiến trình bài học

GV có thể sử dụng phương pháp thảo luận nhóm hoặc phương pháp tự nghiên cứu cá nhân trong thời gian 5 – 10 phút. GV yêu cầu HS dựa vào lược đồ 59.1, sơ đồ thảm thực vật 59.2 và các hình 59.3, 59.4 để trả lời các câu hỏi trong SGK.

Đọc và phân tích lược đồ 59.1, HS có thể rút ra các nhận xét sau :

- Đông Âu là một dải đồng bằng rộng lớn (có độ cao 0 – 200m).
- Ở phía nam, ven biển Ca-xpi có dải đất thấp dưới mực nước biển (độ cao dưới 0m).

GV bổ sung cho HS thông tin về đồng bằng Đông Âu : Đồng bằng Đông Âu nằm trên một nền lục địa cổ rất ổn định, các vận động tạo núi hầu như không ảnh hưởng. Băng hà lục địa kỉ Đệ Tứ giữ vai trò quan trọng trong sự hình thành địa hình phần bắc của khu vực Đông Âu. Chính vì thế, bề mặt đồng bằng Đông Âu có dạng lượn sóng, cao trung bình 100 – 200m. Phía bắc có địa hình bằng phẳng.

GV tổ chức cho HS hoạt động theo nhóm để phân tích lược đồ 59.1, nắm vững đặc điểm khí hậu, rút ra các nhận xét về mối quan hệ giữa vĩ độ, địa hình với khí hậu khu vực Đông Âu :

– Càng xuống vĩ độ thấp càng nhận được nhiều năng lượng bức xạ mặt trời, vì thế mùa đông đỡ lạnh và ngắn, mùa hè dài ra và ấm hơn.

– Địa hình đồng bằng của khu vực Đông Âu tạo điều kiện di chuyển dễ dàng của các khối khí. Khối khí địa cực đôi khi di chuyển xuống tận phía nam làm cho nhiệt độ giảm rất thấp. Khối khí nhiệt đới lục địa cũng có khi di chuyển lên phía bắc, có thể tới vùng Bạch Hải (Biển Trắng), làm cho nhiệt độ ở đây tăng lên đột ngột.

GV tổ chức cho HS hoạt động theo nhóm để nghiên cứu nội dung SGK, phân tích lược đồ 59.1, nắm vững đặc điểm hệ thống sông ngòi ở khu vực Đông Âu ; phân tích sơ đồ 59.2 đối chiếu với lược đồ 59.1, nắm vững sự phân bố các môi trường tự nhiên ở Đông Âu :

– Các môi trường đồng rêu, rừng tai-ga, thảo nguyên mỏ rộng ở khu vực Đông Âu do khí hậu ôn đới lục địa.

– Rừng hỗn hợp và rừng lá rộng thu hẹp lại, về phía đông do ảnh hưởng của Đại Tây Dương ngày càng nhỏ nên mùa đông ngày càng lạnh hơn.

– Môi trường hoang mạc và nửa hoang mạc chỉ phát triển ở vùng đông nam của khu vực Đông Âu, nơi có khí hậu lục địa sâu sắc nhất (lượng mưa trong năm không quá 200mm, nhỏ hơn độ bốc hơi tới 5 – 6 lần).

GV tổ chức cho HS hoạt động theo nhóm để nghiên cứu nội dung SGK, phân tích lược đồ 59.1, nắm vững sự phân bố các khoáng sản ở Đông Âu.

GV tổ chức cho HS hoạt động theo nhóm để nghiên cứu nội dung SGK, phân tích lược đồ công nghiệp châu Âu 55.2, nắm vững sự phân bố các ngành công nghiệp ở Đông Âu.

GV tổ chức cho HS hoạt động theo nhóm để nghiên cứu nội dung SGK, phân tích lược đồ nông nghiệp châu Âu 55.1, nắm vững sự phân bố các ngành nông nghiệp ở Đông Âu.

Sau đó, tổ chức cho các nhóm HS hoàn thành bảng tổng kết về điều kiện tự nhiên và hoạt động kinh tế ở khu vực Đông Âu.

V – GỢI Ý TRẢ LỜI MỘT SỐ CÂU HỎI KHÓ

Câu hỏi 2. *Nền kinh tế của khu vực Đông Âu có những khác biệt gì so với các khu vực khác của châu Âu ?*

Nền công nghiệp Đông Âu khá phát triển, nhưng các ngành công nghiệp truyền thống như khai thác khoáng sản, luyện kim và cơ khí giữ vai trò chủ đạo.

Nông nghiệp phát triển theo quy mô lớn, chủ yếu là sản xuất lúa mì và các nông sản ôn đới.